

Upravištvo: Ljubljana, Kranjova
ulica 6. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.

Inzeratni oddelk: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3482 in 3483.

Podružnica Maribor: Gosposka ulica
št. 11. — Telefon št. 2455.

Podružnica Celje: Kocenova ulica
št. 2. — Telefon št. 190.

Podružnica Jesenice: Pri kolodvoru
št. 100.

Podružnica Novo mesto: Ljubljanska
cesta št. 42.

Podružnica Trbovlje: v hiši dr. Baum-
gartnerja.

JUTRO

Ponedeljska izdaja

„Življenje in svet“

SLOVESNA OTVORITEV NOVE PALAČE NARODNE SKUPŠČINE

Včeraj je bilo ob prisotnosti kraljevega zastopnika, članov vlade in narodnega predstavništva otvorjeno novo poslopje jugoslovenskega parlamenta

Beograd, 18. oktobra. Ob 11.30 je bilo slovesno otvorjeno novo poslopje narodne skupščine v prisotnosti zastopnika Nj. Vel. kralja divizijskega generala Nikole Pristića. Ceremonije obreda je opravil p. trijarh Varnava. Navzoči so bili tudi ministri Kožulj, Cvetković, Stosić, Slanković, Subotić, Letica, dr. Rogić, nadškof Rodić, vrhovni rabin dr. Alkalaj, predsednik senata dr. Ljubomir Tomasić, večje število senatorjev in narodnih poslancev, predsednik narodne skupščine Stevan Čirić, ter mnogo zastopnikov oblasti, ustanov, diplomatski zbor in drugi.

Govor ministra dr. Kožulja

Po blagoslovitvi je imel minister za gradbe dr. Marko Kožulj govor, v katerem je opisal, kako so pred 30 leti postavljeni temelji novemu poslopiju narodne skupščine. Govoril je o zgodovinskem razvoju prve srbske skupščine, ki se je sestala že pred 130 leti. Posebno je bila značilna skupščina v Stružnici 25. aprila 1804 pod vodstvom Karađorđevića, ki je bila najznamenitejša v parlamentarni zgodovini Srbije. Nato je podal pregled razvoja vseh skupščin, ki so zasedale ne le v Beogradu, Nisu in Kragujevcu, nego tudi v ostalih mestih za časa Karađorđevića in pozneje. Omenil je inženjerje in ostale moške, ki so sodelovali pri gradnji novega poslopja in pripomnil, da je nova narodna skupščina stala doslej 62 milijonov Din. Ob koncu je naglasil: Z vero v Boga, z vero v našega vzvišenega mladega kralja Petra II., v Nj. Vel. kneza namestnika Pavla in kraljevega namestnika gg. Radenka Stankovića in dr. Iva Perovića izročila vlada to veliko zgradbo vam, g. predsednik, z željo, da jo čuvate za sedanje pokolenje, kakor tudi za bodoče naraščanje v blagor naroda.

Za njim je govoril

predsednik narodne skupščine St. Čirić

ki se je spominjal Nj. Vel. kralja Petra I. Osvoboditelja kot jugoslovenskega kralja. Nato je dejal: Kot eden prvih najvidnejših znakov napredka je bil pokložen temeljni kamen nove narodne skupščine, toda njemu vli delevci so morali opustiti to delo. Neumorne roke so pustile ključavnice in segle po drugem orodju. Kakalo jih je novo delo, bilo je treba zgraditi veliko domovino. Ne čudimo se, če smo šele danes dovršili to delo, kajti med tem smo ustvarili našo lepo domovino.

Ne bi hotel v teh svečanih trenutkih oživljati težkih spominov, toda preteklost je preteška, da bi mogli praznovati naš praznik z nemoteno radostjo. Služba narodu v tem domu se mora pričeti z občutkom globoke boli in brezmejnne pieteje napram onim, ki so tu v častni borbi za blagor domovine plačali svoje delo s krvjo. Žrtve so bile strašne in se ne moremo brezskrbno radovati današnjega dne, niti ne smemo pogledati v bodočnost, preden se ne poklonimo manom teh velikih žrtv velikega rodoljublja. Naj bi nas njihovi grobovi spajali in ne razdvajali, ker je bol enaka za vse, enako velika, enako globoka, enako večna in enako upravičena. Zato nas ti grobovi ne morejo deliti, ker bi to pomenilo onečastjenje spomina onih, ki v njih počivajo.

Kolikor je danes svečani dan radosti, nam ta radost ni svetla, ker ne moremo preiti preko boli v duši, da niso tu vsi naši bratje. Če so potrebni pogoji, se vrne mo nanje, ker njihove ne misli narodne svobode izdati. Potrebno je, da je o tem vsak iskren rodoljub prepričan. Ko sem prvič stopil k predsedniški mizi, sem vzkliznil: Pridite sem vsi, ki vam narod zaupa! Danes to ponavljam z istim prepričanjem. Ali smo izgubili toliko vzajemnega zaupanja, da se ne moremo niti več razgovarjati, ali smo se že toliko otujili, da nimamo več drug drugemu kaj povedati? Jaz tega ne verujem. Če so bile zablode, so bile na vseh straneh. Vsi so grešili, lahko rečem v svojem pa tudi v imenu svojih prijateljev in nasprotnikov. Če so bile kdaj zablode, v iskrenem rodoljubju smo si bili vsi enaki. Vrnimo se k čustvom sreče v političnem življenju in ne smemo biti delo, da ne smemo tako daleč, da se drug od drugega odtujimo. To bi nam morala zabraniti pamet, če nam že ni zabranila vzajemna ljubezen. Nikoli ne smemo pozabiti, da so Hrvatje oni, ki imajo v zgodovini naša čast prvenstva za veliko znamenje našega edinstva v obliki jugoslovenstva. Najboljši sinovi hrvatskega naroda so bili tvorci jugoslovenske ideologije, pa je izključeno, da bi se Hrvatje najljepši misli svoje zgodovine na dnu duše mogli izneveriti. Treba je samo dopustiti, da je jugoslovenska ideja prirodna, samo po sebi razvijajo prav tako, kakor se je v velikem duhu Ilircev, Strossmayerjev in bratov Radićev spontano tudi rodila.

Pozivam vse politične voditelje, da primerjajo sedanje razmere z onimi, ko je šlo za sam obstoj, ko smo se morali boriti za materinski besedo, za golo besedo. Nimamo pravice karkoli preudicati, toda mislim, da mora pač vsakdo priznati, da so danes povoljno urejeni vsi nacionalni problemi. Niti narodni, niti gnotni naš obstoj ni v nevarnosti. Postavljajo se torej le manjši politični problemi. Če smo znali rešiti svoje naloge v težjih okoliščinah, zakaj bi ne znali rešiti teh? Ves svet okrog nas rešuje same socialne in gospodarske probleme, išče socialno pravico. V

času hudih pretresljajev se ustvarja za vseh strani nov svet, le pri nas se postavljajo politični problemi nepremišljeni, kakor da vseh ostalih sploh ni. Državniki, stranke in pokreti so predvsem dolžni, da pokažejo razumevanje za te probleme, da se uredijo socialna in gospodarska vprašanja. Ta misel in skrb mora oplojiti naše politično življenje, da tudi mi pokažemo smisel za najvažnejša vprašanja sedanjosti, da bomo tako tudi mi zavedni sinovi svojega časa.

Impozantna je politična zrelost hrvatskega dela našega naroda. Ni dvoma, da je deloma osnovana naša misel, ker ima zdrav čut tudi za socialne in gospodarske probleme in ker je tudi napram njim zavzel določeno jasno formulirano stališče. Naša sroča je, da se pri nas ti problemi niso pojavili z vso nujnostjo, golovo pa je, da jim bo treba odedej posvečati večje skrbi, ker smo od zedinjenja do danes vse te probleme namestu z odločno potezo reševali le s slabokrvnimi odlukami.

Današnji praznik smatram za javno polaganje računov javne vesti. Kdor hoče zdraviti sebe in druge, svojih trditelj ne bo smatral za pretrane. Ali smo imeli stran-ko ali večjo osebnost, ki bi od zedinjenja do danes svojih smernic ne izpremenila za 180 stopinj? Kako težko je najti pot napredka, kako jasna je vsa velika pot našega naroda, ki ga je dovela do narodnega edinstva. Vsem ne glede na plemo in vero so lebede isti smotri pred očmi. Vsi so šli po poti, ki vodi k narodnemu edinstvu.

Mislim, da smo preveč mlad in krepak narod, ki ne more in ne sme obustiti utrujenosti. Če je morda nastala kakšna začasna utrujenost po težkih dneh hudih borbenov generacija je ne bi smela čutili. V trenutku, ko posvečamo novo zgradbo, boj za njo nego za nas, ki vstopimo v njo, je naša dolžnost, da jim vzkliznemo: Če smo mi trudni, mladina sursom corda, mladina dvigni visoko svoje čelo in svoje srce, pa naprej! Ustvarjeni ideali morejo biti izhodna točka za nove smerice. Ničesar nesemo rušiti. Doprinesenih je preveč žrtv, da bi se smelo žaliti, kar temelji na njih. Glejte, tudi ta dovršena zgradba je, kakor da bi delila usodo našega zedinjenja! Zgradba je tu, divna je ahi vseh bratov ni v njej. Velikašvo zgradbe se izgubila, njena veličina mnogo ne velja, če bratje niso složni. Bog dal, da čim prej dočakamo, da bodo v tem novem domu odlučili, po katerih bo narodno življenje znova zasijalo, kakor se je nasproti mračnim, temnim prostorom narodne skupščine zasvetila tanjina na nova lepa palača. Z željo, da bi šli nasproti sijajni vladavini kralja Petra II., našega ljubega kralja, kličem: Živela složna Jugoslavija!

Svečanost je zaključilo beograjsko pevsko društvo s petjem narodne himne in vzklizi Nj. Vel. kralju Petru II. in kraljevskemu domu.

Odlikovanja

Z ukazom kraljevih namestnikov so bili odlikovani z redom sv. Save I. stopnje Stevan Čirić, predsednik narodne skupščine;

Dr. Maček na komemoraciji Svetožarja Pribičevića

Pribičevićci so mu prirejali velike ovacije — Zadnji politični nasveti pokojnega politika

Zagreb, 18. oktobra o. Dopoldne je bila v Balkan kinu slovesna komemoracija za Svetožarja Pribičevića, ki jo je priredilo vodstvo bivše SDS. V dvorani se je zbralo okrog 200 pristanev z vsemi člani vodstva. Prisotnih je bilo tudi večje število poslancev bivše HSS med njimi dr. Trumbić in dr. Pekar. Vstop v dvorano je bil dovoljen samo z legitimacijami. Tik pred otvoritvijo je prišel tudi dr. Maček v spremstvu prof. Jelasića; bil je burno pozdravljen od vseh prisotnih.

Komemoracija je vodil dr. Milan Kostić iz Zemuna, ki je govoril o zaslugah Svetožarja Pribičevića. Za njim je dr. Hinko Krizman prečital navodila in nasvete Svetožarja Pribičevića, ki jih je ta dal svojim pristajem pred svojo smrtjo in ki se smatrajo za njegovo politično oporoko. Pribičević opozarja na napetost v med narodni politiki in pravi, da je zato tembolj potrebno, da je Jugoslavija močna. Država se mora urediti tako, da bodo v njej uživale samostojnost vse narodno-politične in zgodovinsko-kulturne individualnosti. Hrvatski narod mora biti v vsakem pogledu ravnopraven srbskemu. Domaća in zunanja politika se morata voditi demokratsko. Demokratska mora biti tudi naša gospodarska politika. Končno pripomni Pribičević tudi za bodočnost čim tesnejše sodelovanje z bivšo HSS in skupno z njo sodelovanje v združenji opoziciji.

Prisotni so nato počastili spomin Svetožarja Pribičevića s trinitutnim molkom. Potem je dr. Kostić med velikimi ovacijami navzočih posebej pozdravil dr. Mačka, ter se mu zahvalil, da je svoj prvi javni nastop po svoji bolezn posvetil svečanosti v spomin Svetožarja Pribičevića.

z redom sv. Save 2. stopnje Franjo Marčič, dr. Josip Režek in Ladislav Vucelić, podpredsednik narodne skupščine; z redom jugoslovenske krone 3. stopnje Anton Kovač, Mustafa Mumalić, Vojislav Nenadić, Aleksander Lazarević, dr. Dragan Damić, narodni poslanec in tajnik narodne skupščine, dr. Todor Lazarević, dr. Ivan Čantić, Vojislav Brkić, Todor Živković, Mita Dimitrijević, Oto Gavrilović, dr. Juraj Koce, Jevrem Tomić, Vojislav Živadinović, dr. Milan Senekulić, Milan Kurilić, Radomir Gajić, narodni poslanec; z redom Belega orla 5. stopnje Branišlav Todorović, Miloje Rajaković, Stanišavlje Lutiković in Ljubim Ljubomir Pantić, narodni poslanec; z redom sv. Save 3. stopnje Mihajlo Jovanović, vršilec dolžnosti načelnika obsega oddelka narodne skupščine, in z redom sv. Save 5. stopnje: Vladislav Čeh, šef tehniškega oddelka narodne skupščine.

Skupen nastop opozicije

Beograd, 18. oktobra. p. Jutri se zopet prične delo Narodne skupščine. Ob 9. dopoldne je napovedana seja Narodne skupščine, za 11. dopoldne pa senata. Na jutrišnjih sejah bo zaključeno sedanje zasedanje narodnega predstavništva, 20. t. m. pa se prične redno zasedanje, ko bodo izvolili novo predsedništvo skupščine in senata ter nove stalne odbore.

Za jutri je napovedana v skupščini in senatu cela vrsta sestankov parlamentarnih klubov, na katerih bodo sklepali o kandidaturah za volitve predsedništva narodne skupščine.

Danes sta bili seji Jugoslovenskega kluba pod vodstvom Baričevića in radikalnega kluba pod vodstvom Komnenovića, na kateri so odklonili predlog Stevana Čirića za skupen nastop pri volitvi skupščinskega predsedništva ter sprejeli predlog kluba JNS za skupen nastop parlamentarne opozicije pri tej volitvi.

Jutri bodo imeli seje skoro vsi opozicijski klubi ter se bodo sestali tudi njihovi šefi, da sklepajo o taktiki na bodočem zasedanju Narodne skupščine, ki se bo pričela 20. t. m.

Jutri dopoldne bo imel sejo tudi senatni klub JNS, na kateri bo sklepal o kandidaturah pri volitvah predsedništva senata.

Seja skupščinske večine

Nočoj od 17. do 18. je bila v mali dvorani nove narodne skupščine skupna seja poslaniških klubov JRZ in skupščinske večine. Predsedoval je predsednik poslanskega kluba JRZ minister Cvetković. Seje so se udeležili tudi predsednik vlade dr. Stojadinović, predsednik narodne skupščine Stevan Čirić ter ministri Stanković, Janković, Kožulj, Stosić in dr. Rogić. Po 8. govorniku govoru o običajnih volitvah v moravski in vrbaški banovini je dr. Stojadinović predlagal kot kandidata za predsednika nove skupščine sedanjega predsednika Stevana Čirića. Na njegov predlog je bil sestavljen poseben odbor, ki naj sestavi listo nadaljnjih kandidatov predsedništva skupščine ter jo predloži v odobritev. Prihodnja seja bo jutri ob 18.

Dr. Maček je v zahvalnem govoru spadal prav kratke obris sodelovanja med Srbi in Hrvati na Hrvatskem od onih dni, ko je mladina pod vodstvom Svetožarja Pribičevića in Stjepana Radića sklenila narodni sporazum. Kasneje, po vojni, je prišlo sicer od spora med Hrvati in Svetožarjem Pribičevićem, toda kar je bilo, se ne bo nikoli več vrnilo. Hrvati in Srbi v prečasnih krajih so se prepričali, da spadajo za vedno skupaj.

Dr. Maček je končal svoj govor z vzklizom »Slava Svetožarju Pribičeviću«, nato pa je med ponovnimi ovacijami odšel. Po njegovem odhodu so o življenju in delu Svetožarja Pribičevića govorili dr. Budislavjević, Valder, dr. Leontić in prota Kemanović. Ko je še nar. posl. Sava Kosanović sporočil, da je bil sinoci za naslednjega Svetožarja Pribičevića izvoljen njegov mlađji brat Adam Pribičević, je s tem poleg dr. Mačka postal tudi predsednik hrvatskega dela združene opozicije, je bila komemoracija po trinitutnem trajanju končana.

Bastianov obisk odgođen

Beograd, 18. oktobra. p. Kakor je bilo javljeno, bi imel v kratkem priti v Jugoslavijo francoski trgovinski minister Bastid. Udeležiti se je nameraval otvoritve Zagrebskega zbora, nakar bi nadaljeval pot v Beograd, kjer bi vodil trgovinska pogajanja. Njegov prihod v Zagreb je že dolžen za danes, bil pa je odgođen. Prav tako so bila odgođena pogajanja v Beogradu in se bržkone ne bodo kmalu pričela, ker je nastal nov položaj na denarnem trgu zaradi devalvacije francoskega franka.

Potres v naših krajih

Po dveh tednih nov, močnejši sunek v nedeljskem jutru
Žarišče je 160 km od Ljubljane

Ljubljana, 18. oktobra.

Davi ob 4. uri, 10 minut in 33 sekund je Ljubljana nenadno prebudila iz spanja močan potresni sunek, znatno močnejši od onega pred 15 dnevi. Pač le redki so bili prebivalci, ki se niso prebudili. Ob zamolklem valovanju so se rahlo zamajala poslopja, zaječali so podboji in pohišstvo, marsikdo je zažvenketala steklenica in posodje, zanihale so svetiljke. Predramljeni od sunka, ki je trajal kake 3 sekunde, so ljudje sredi tihotnega, meglenega jutra planili pokonci in marsikdo se je prižgale luči. V nekaterih stanovanjih, zlasti po višjih nadstropjih je zavladalo pravcato alarmno stanje: treba bi bilo le majhnega valovanja ali ropota, pa bi bili preplašeni prebivalci planili na ulico. To je k sreči izostalo — naj bi tako bilo tudi v bodoče! — in ljudje so večji del spet legli, da dokončajo ostanek nočnega počitka.

Težko je reči, v katerih predelih Ljubljane se je potres najbolj čutil. Spošna je sodbja, da se nebotičnik ob takih prilikah najbolj zamaje, kar pa ni točno. Ze ponovno je bilo poudarjeno, da je vprav nebotičnik neprimerno trdnjši in neobčutljivijsi za potresne valove, kakor kakšna lahno zidana pritlična nova stavba. Tako je bilo tudi toplot. Kavarina je bila že izpraznjena, le dva posravljalca sta čistila lokale in sta začutila lahko nihanje. Zgoraj v baru, kjer so še bili gostje, pa so potres komaj zaznali. No da... Kakor nam poročajo iz Rožne doline, je tam precej močno zarezala steklenina in ljudje so se zazibali v posteljah. Vsa Rožna dolina je bila kmalu v lučeh, a so se ljudje spet pomirili. Škode ni bilo nikjer, le malokje je odpadlo nekaj ometa.

Seizmograf v zavodu za geodinamiko na univerzi je ob omenjenem času zaznamoval zelo močan potres v oddaljenosti 160 km od Ljubljane. Kakor nam pričujejo poročila, ki smo jih že prejeli v teku popoldneva, so potres močno čutili tudi v raznih naših krajih na deželi. Naproseni ste,

da to javite zavodu za geodinamiko. Takšni dopisi so poštne prosti. Obenem blagovolite z dopisnico kratko sporočiti jutru, kdaj in kako se je potres občutil. Vsekakor so potresni sunki v letošnjem letu izredno pogosti. Šele 3. t. m. popoldne — bila je sobota — je potresni val iz gornje doline Mure in Murice po povprečni presečnici in sosednjem gorstvu zadel tudi naše kraje. Takrat je bil pri nas menda najbolj prizadet Gornji grad, tokratne največje učinkovitost sunka pa bomo doznali iz poročil, ki jih prejmemo z dežele.

Celje, 18. oktobra.

Potres smo začutili v Celju davi okrog 4.12. Bil je srednje močan in je prebudil mnogo ljudi. K sreči pa ni povzročil nobene škode.

Zagorje, 18. oktobra.

Davi ob 4.12 smo čutili močan potres v Zagorju in vsej okolici. Dva prav ostru sunka, ki sta trajala po 5 sekund, sta zbudila številne prebivalce. Mnogi pripovedujejo, da jih je prebudil zvenket kozarec in druge steklenice, ki jo imajo v omarah, vse ostalo prebivalstvo pa se je zbudilo takoj ob pričetku valovanja. Škode ni bilo.

Močan potres v Italiji

Suša, 18. oktobra. o. Davi ob 4. so čutili po vsem hrvatskem primorju močan potres, ki pa ni povzročil škode. Trajal je deset sekund.

Na Reki, v Pulju, Zadru in Vidmu so čutili močan potres, ki je trajal okrog 15 sekund. Potres so zaznali v vseh krajih Julijske krajine. Vesti o njem prihajajo tudi iz Benetk, Padove in Merana. V pokrajini Emiliji je potres povzročil v Terrari paniko, ker je bil prekinjen električni tok zaradi kratkega stika. Tudi v Trstu je bil močan potres, ki je zbudil precej ljudi. Električna razsvetljava je bila tudi v prekinjena in je mnogo ljudi v strahu pobegnulo na prosto.

Uporniki zavzeli Oviedo

Čete generala Mole so osvobodile oblegance ter zasedle mesto

Pariz, 18. oktobra. d. Kakor poročajo iz Burgosa, so je včeraj popoldne posrečilo upornikom četam s presenetljivim napadom vdreti v Oviedo ter osvoboditi upornike, ki so jih oblegale vladne čete. Vladna milica ni bila na napad niti najmanj pripravljena ter se je borila še za poslednje postojanke, ki so jih imeli v mestu zasedene uporniki. Tik pred popoldnevom so predstraže upornikov zasedle goro Naranco, ki dominira nad mestom. Milničiki so naglo

zapustili svoje postojanke, da bi zadržali prihajajočega sovražnika. Borba na nož je trajala nad dve uri, končno pa so tujski legionarji pogнали milničiki so se umaknili v vrzinski smeri.

Spoč ob 20.30 so uporniške čete, ki so prihiteli na pomoč oblegancem, vkorakale v mesto. Uporniški vojski je poveljeval general Lombard.

Uspela shoda JNS

Beograd, 18. oktobra. p. Danes sta bila dva zelo uspešna shoda JNS v predvojni Srbiji, v Valjevu in Mladenovcu. V Valjevu je bila napovedana samo konferenca, prišlo pa je več tisoč ljudi, tako da se je pretvorila v veliko zborovanje. Obsirna dvorana Grand-hotela v Valjevu je bila polna ljudi, ki so prišli, da čujejo voditelje stranke. Na shodu so govorili podpredsednik JNS senator Banjanin, generalni tajnik senator dr. Kramer, senator Protić in narodni poslanec Ante Kovač. Več nasprotnikov JNS je skušalo motiti govornike, vendar pa so jih prisotni kmalu pomirili in odstranili ter se je shod končal v najlepšem redu. Po shodu je bila ožja konferenca, na kateri se je pokazalo, da so Valjevčani in kmetje iz okolice, najbolj politični delavci v tem okraju, strnjeni v vrstah JNS.

Na zborovanje bi moral priti tudi predsednik JNS Peter Živković, ki pa je bil zadržan z važnimi posvetovanji v Beogradu. Med burnimi ovacijami mu je bila poslana brzojavka, v kateri ga zborovalci navdušeno pozdravljajo kot predsednika stranke, ter mu obljubljajo polno pomoč in vztrajnost v borbi za ideje JNS.

Prav tako je zelo dobro uspel shod JNS v Mladenovcu, na katerem so govorili senator Milutin Dragović in poslanec Milovan Lazarević. Jeremija Protić in Cvetić. Tudi na tem shodu so skušali nasprotniki motiti zborovanje, pa so jih pometali na prosto. Shod je bil zaključen v popolnem redu.

Nočoj so se senatorji in poslanci vrnili v Beograd.

Napredovanja

Beograd, 18. oktobra. p. Napredovali so naslednji učitelji in učiteljice:

V 6. položajno skupino Pelagija Bekar v Vavti vasi, Alojzija Stoviček v Leskovcu, Elizabeta Serajnik v Mariboru, Antonija Vreš v Dravogradu, Justina Malić v Bugojnu, Ivan Močnik v Libelčah in Angela Žnidaršič v Črnučah. V 7. položajno skupino Marija Puncer in Marija Špan na Vranskem, Ana Šušteršič v Ljubljani, Marija Kostanjevec v Ptuj in Marija Poglajen v Celju.

Nemirna Palestina

Jerusalem, 18. oktobra. k. Kljub uradnemu komunique, da je sedaj spet obnovljen red v Palestini, se tu pa tam ponavljajo nadaljnji incidenti in nasilni napadi. Arabski delavci so ponovno napadli tudi oddelke vojskav. V Jeruzalemu samem je prišlo do več takih incidentov in je bilo nekaj Arabcev ranjenih, na deželi pa napadajo skupine oboroženih Arabcev vedno znova samotne židovske plantaže.

Sprito vsega tega je nastalo vprašanje, ali je arabski vrhovni odbor se gospodar položaja in ali lahko res kontrolira delovanje posameznih oboroženih skupin Arabcev in jih pridobi za mir. Zanimivo je, da je arabski vrhovni odbor zahteval od oblasti prav velike vsote denarja, da bi lahko pripravili ljudi k opustitvi terorja. Javno je, da bo proglašeno obsedno stanje, če se bodo nemiri še nadaljevali. Vsekakor se je mnogo Arabcev, ki so se zadnje dni borili v vrstah arabskih upornikov, zopet vrnilo v mesta in na delo.

Abesinski cesar pojde v Newyork

Newyork, 18. oktobra. b. Kakor se domnava, bo bivši abesinski cesar v marcu odpotoval v Ameriko, kjer se bo nastanil v Newyorku. Vest je v vseh tujščinskih krogih zbudila veliko zanimanje. Liberalne organizacije pripravljajo serijo predavanj v obrambo abesinskih pravic.

Zunanja politika Albanije

Tirana, 18. oktobra. b. Pri včerajšnji otvoritvi albanskega parlamenta je ministriški predsednik Frašeri prečital kronski govor, v katerem se glede albanske zunanje politike poudarja, da bo glavna naloga sedanje albanske vlade ureditev in nadaljevanje dobrih odnosov z vsemi sosednimi državami, pri čemer pa bo še posebej skrbela, da ostane pri sedanjih prijateljskih odnosih z Italijo.

Obisk dr. Stojadinovića v Sofiji

Sofija, 18. oktobra. k. V diplomatskih krogih se je razširila vest, da bo jugoslovenski min. predsednik dr. Milan Stojadinović vrniti že v kratkem dr. Kjuševanovu njegov zadnji obisk v Beogradu. Ko bo potoval v Ankaru, se bo ustavil tudi v Sofiji.

Svečanost v palači nove gimnazije

K otvoritvi se je zbralo mnogo predstavnikov — Tudi popoldne so ljudje hiteli ogledovat moderno srednješolsko palačo — Danes se prične pouk

Ljubljana, 18. oktobra. Na pekovski nji, v neposredni bližini bivše mitnice ob Tyrševi cesti, je bila ob 11. s svečano blagoslovitvijo in otvoritvijo izročena svojemu namenu nova brezgrajska gimnazija, ki pomeni za svetotokriški okraj nadvse važno središče novega prosvetnega življenja. K slavu se je zbrala ogromna množica občinstva od blizu in daleč, tako da je moralo veliko število udeležencev ostati pred hišo, ki predstavlja eno naših najbolj monumentalnih, pa tudi najbolj prostornih šolskih zgradb. V obsejni avli so se razvrstili predvsem učenci, njihovi učitelji in starši ter predstavniki oblasti, med katerimi smo opazili tudi bana dr. Natlačenca, inspektorja Dolence kot zastopnika načelnika prosvetnega oddelka nač. tehničnega svetnika inspektorja Vestra z načelnikom kulturnega oddelka dr. Močeta za mestno občino polkovnika Lukana za komando divizije, škofa fa dr. Rožmana s kanonikom dr. Gpeko komando divizije, škofa dr. Rožmana s kanonikom dr. Opeko in dr. Zerjavom, rektorja dr. Samca, direktorja vseh srednješolskih zavodov, pa tudi zastopnike številnih strokovnih in kulturnih institucij, tako predsed. Jugoslov. proforskoga društva Grafenauerja, tajnika društva Sola in dom prof. Čopiča, predsednika Zveze kulturnih društev ravnatelja Akademskoga kolegija prof. Jerana in starost Sokolske župe Ljubljana, direktorja Pipenbacherja.

Ko je godba »Sloga« odigrala nekaj vedrih komadov, je načelnik inž. Skaberne izročil banu ključ novega doma, ban pa je stopil na oder in spregovoril nekaj besed o pomenu današnjega slavlja. Na začetku svojega govora ob novi šolski palači se je spominjal besed Otona Zupančiča: Sredi polja jasen grad — Sama okna...

Ko se brez desetletja pisala zgodovina znamenitih stavb v Ljubljani, bo brez dvoma posebno pozornost vzbudilo dejstvo, da je naša banovina v najhujši gospodarski krizi zgradila to gimnazijsko poslopje za osem milijonov Din. ki v najvišji meri ustreza vsem zahtevam estetike in higijene. Po banovem govoru je godba zaigrala

državno himno, četrtosolec Gorgonij Staut pa je po besedilu pesnika dr. Jože Lovrenčiča z lepim efektom recitiral iskreno navdušeno optimistično himno novi šoli.

Direktor Kuno Hočvar je kot domačin očrtal dolgotrajno borbo III. državne realne gimnazije za lastno streho. Prav v tem šolskem letu bo poteklo 30 let od ustanovitve zavoda. Gimnazija je bila ustanovljena leta 1907, z odepitvijo štirih nemških osnovnih razredov na tedanji prvi. Se danji klasični gimnaziji kot samostojna gimnazija z nemškim učnim jezikom. V naslednjem letu se je šola preselila v najeto Waldherrjevo hišo v Beethovnovi ulici. Med vojno pa se je tu nastanilo vojaštvo in gimnazija je dobila streho najprej v kazinskem poslopiju, nato pa v Virantovi hiši. Sele v šolskem letu 1921/22 je gimnazija spet prišla v poslopje v Beethovnovi ulici, a le z nekaj razredi, ker je I. in II. nadstropje zasedla podružnica Poštne hranilnice. Večina razredov pa je našla zavetje v poslopiju III. mestne osnovne šole na Vrtači. Leta 1929 se je Poštna hranilnica izselila v lastno palačo, razredi z Vrtače pa so zasedli hišo v Beethovnovi ulici.

Po prevratu je število nemških dijakov stalno nazadovalo. V šolskem letu 1921/22 sta se v VIII. razred vpisala samo še dva nemška privatista. Zato je šolska oblast odredila, naj se gimnazija preosnuje v dr. žavno realno gimnazijo s slovenskim in nemškim učnim jezikom, dne 16. julija 1924 pa je zavod postal popolnoma slovenski in je dobil doseženo ime. Odtlej je število slovenskih dijakov od leta do leta narasčalo. V septembru 1927 pa je učna oblast odredila, da se gimnazija postopno reducira na nižjo gimnazijo in da 52 petošolcev takoj odide na II. realno. Ker pa tam za nje ni bilo prostora, so petošolci še nadalje ostali v poslopiju, toda kot V. e razred II. realne Leta 1928. je učna oblast spet vzpostavila prejšnje stanje. V naslednjih letih je število oddelkov nadalje narasčalo. Prostori v Beethovnovi ulici so postali pretesni. V poslopiju je bilo samo 13 majhnih učilnic.

Zato se je že leta 1930. pričela akcija za novo šolsko zgradbo. Banská uprava je dve leti zaporedno postavila v svoj proračun primeren znesek, mestna občina pa je določila stavbni prostor. Te akcije je bilo konec

1. julija leta 1932, ko je bila gimnazija ki je tedaj imela v 18 oddelkih 706 učencev popolnoma uknjena. Naslednje leto se so njeni dijaki vpisovali deloma na I. deloma pa na II. realni. Leto dni pozneje pa je bila, III. realna v avgustu s kraljevim ukazom reaktivirana in nastanjena v poslopje I. realne gimnazije v Vegovi ulici. Učenci obeh šol so imeli izmenoma dopoldanski in popoldanski pouk z vsemi nepriključnostmi, ki so združene s tem. Ker je število učencev na obeh zavodih rastlo, se je pričela nova akcija za zgraditev lastnega poslopja. Uspeh te akcije je otvoritev beloponosne palače na Pekovskih njivah.

Direktor Hočvar se je zahvalil vsem, ki so pripomogli da je zrasel nov prosvetni hram, predvsem banovini, ki je na svoje stroške zgradila poslopje, mestni občini, ki je dala zastoj na razpolago svoje najlepše zemljišče v svetokrižnem okraju, posebej pa še načelniku tehničnega oddelka inž. Skaberne in projektantu inž. Emilu Navinšku, ki je izdelal načrte ter ob sodelovanju ostalih tovarišev ves čas nadzirala gradbeno delo. Inž. arh. Navinšek je ustvaril povsem nov tip šolskega poslopja, ki bo vzbudil pozornost po vsej kraljevini. Zahvala gre tudi g. Emilu Tomaziču in vsem sodelujočim obrtnikom in delavcem. Na koncu se je direktor Hočvar v vznešenih besedah obrnil še na mladino in jo opozoril na izvršene ideale ki naj jim sledi v svoji hvaležnosti do naroda in domovine, predvsem pa do najvišjega predstavnika države Nj. Vel. kralja Petra II. in vsega kraljevstva doma.

Za tem je škof dr. Rožman opravil pri oltarčku ob asistenci ostale duhovščine, blagoslovitvene obrede. Po oficelnem delu slavlja pa se je v vestibulu gornjega nadstropja vršila zakuska, ki so jo gostom in profesorjem zavoda na čast priredili stavbenik Tomazič in ostali sodelavci. Vsi gostje, ki so si med slavljem ogledali zgradbo, so bili polni hvale njenim staviteljem, posebej pa še projektantu inž. arh. Navinšku, ki mu po pravici gre zaslug, da nam je dal resnično moderni tip srednje šole. Tudi popoldne so še trupe Ljubljancev hiteli ogledovat novo palačo. Jutri prične redni pouk.

voril najprej prof. Osana, pevci pa so mu ubrano zapeli »Vigred«.

Za križem se je proti pokopališču na Viču razvil veličasten sprevod, v katerem je stopalo najprej korporativno zbrano dijaštvo klasične gimnazije s svojimi profesorji, mimo drugih predstavnikov naše javnosti pa so šli za krsto tudi: inspektor Dolence kot zastopnik banke uprave in bana, mestni svetnik inspektor Wester in načelnik kulturnega oddelka prof. dr. Molš za mestno občino, direktorji vseh naših srednjih šol, predsednik Jugoslovenskega proforskoga društva Grafenauer, predsednik ZKD ravnatelj Jeran. Število je bila zastopana zlasti kolonija naših koroskih rojakov, ki je s prof. dr. Arnejcem izgovila enega izmed najbolj dragocenih sodelavcev, s pred. Kluba koroskih Slovencev, med najboljših dragocenih sodelavcev, s predsednikom Kluba koroskih Slovencev, državnim tožilecem dr. Fellahjem na čelu. Ob grobu sta se od pokojnika poslovila v toplih besedah prof. Sivec v imenu njegovih stanovskih tovarišev in dr. Fellah v imenu koroskih rojakov. Prof. dr. Ivanu Arnejcu bosta Ljubljana in narod, kateremu je posvetil vse svoje življenjsko delo, trajno ohranili časten spomin.

Otvoritev mestnega zavetišča v Celju

Celje, 18. oktobra. Ob navzočnosti lepega števila mestnih svetnikov, uslužbencev in drugih občanov so ob pol 10. dopoldne slovesno otvorili novo mestno zavetišče v Medlogu. Blagoslovitev je opravil opat Jurak, ki je nato imel mašo v kapelici zavetišča. Po maši so se zbrali oskrbovanci v jedilnici, kjer sta jih nagovorila župan in sreski načelnik. Ena izmed oskrbovancev se je obični prisrčno zahvalila za njeno skrb. Ob zaključku so si udeleženci ogledali zavetišče in gospodarska poslopja. Novo mestno zavetišče je udobno in lepo urejeno. Prostora ima za 46 oskrbovancev, zdaj pa jih je v njem nekaj nad 30.

Popravek. Na poročilo »Jutra« z dne 12. oktobra pod naslovom »Zavarovalnica Feniksa v Sloveniji« so osnovali svoje društvo in glede na odstavek: »Poročal je (predsednik) tudi, da naša podružnica Feniksa nikakor ni skrhala svojih izdatkov, temveč celo povišala na ta način, da je sicer vrgla na cesto med brezposelne par svojih dobrih uradnikov, zvišala pa je še itak znatne plače dvema svojima višjima uradnikoma,« smo prejel od zavarovalne družbe »Feniksa« v Ljubljani naslednji popravek:

Ni res, da ni naša podružnica »Feniksa« nikakor skrhala svojih izdatkov, temveč celo povišala na ta način, da je sicer vrgla na cesto med brezposelne par svojih dobrih uradnikov, zvišala pa je še itak znatne plače dvema svojima višjima uradnikoma. Res pa je, da je podružnica »Feniksa« v Ljubljani odgovarjala trem uradnikom in enemu praktikantu na izrecno imperativno zahtevo gospoda komisarja ministrstva za trgovino in industrijo. Na prošnjo in zahtevo naše podružnice v Ljubljani in na intervencijo tukajšnje podružnice Zveze bančnih, zavarovalnih, trgovskih in industrijskih uradnikov pa je gospod komisar odpovedal dveh uradnikov preklicaj, medtem ko za ostala dva, ki sta itak upokojena državna uradnika, vključ našo intervencijo in potrebi službe ni dovolil reaktivacije.

Ni res, da je podružnica »Feniksa« v Ljubljani zvišala še itak znatne plače dva naša svojima višjima uradnikoma res pa je, da ni bila nikomur zvišana plača, pač pa so po nalogu g. komisarja ministrstva trgovine in industrije bili vsem uradnikom znižani prejšnji regularni prejemki.

Maribor preko nedelje

Maribor, 18. oktobra. Prelepa, idealna jesenska nedelja. Vse je živelo, po zidanicah in vinogradih vesela azgibanost, vsepovsod živahnost in veselje. Popoldne je Maribor precej izumrl; dor je mogel, je šel v okolico.

Prijateljski večer Maistrovih borcev

V soboto zvečer je bil v natlačeno polih prostorih Narodnega doma tradicionalni, lepo uspeli prijateljski in tovariški večer junaških Maistrovih borcev, katerim re zasluža da je Maribor ostal v naši poesti. Večer, ki so se ga med drugim udeležili mestni poveljnik general Milutin Milenković s soprogom gospo Maistrova s siliom ter bivši župan dr. Lipold s soprogom, je otvoril s prisrčnim nagovorom zaslužni predsednik Zveze Maistrovih borcev prof. dr. Dolar, ki je zaključil s počastitvijo pomina blagopokojnega kralja Udenitja in blagopokojnega generala Rudolfa Maistra ter z vzklikom kralju Petru II.

Razvil se je prisrčen večer borcev iz raznih krajev. Potek večera so povzdignili s svojim sodelovanjem pevci »Jadrana«, »Nabosa« in »Radosti« ter mestna godba.

Poslednja pot Lovžeta Ivančiča

Ob ogromni udeležbi iz vrst raznih stavov in poklicov je bil večer popoldne pogreb prerano umrlega primorskega rojaka in narodnjaka kavarnarja Lovžeta Ivančiča na pokopnišču pokopališču Pevci »Jadrana« so pod vodstvom g. Laha odneli pri krsti turbono žalostinko »Človek, glej, ob grobu pa »Vigred«. V pretrajivo toplih besedah pa se je poslovil od plemenitega rajnega v imenu primorskih prijateljev g. Ivan Kravos.

Bombe na železniške delavnice

Danes ob 9. dopoldne so zatulile sirene. Požarni alarm! Mariborski, železniški, študentski, pobreski, bohovski, hočki, radvajski in pekrski gasilci so v trenutku odbrzeli proti domaćim požarnim objektom.

Uspele konjske dirke na Fužinah

Privabile so letos nad 3000 gledalcev

Ljubljansko Kolo jahačev in vozačev je priredilo z Jezdnim odsekom ljubljanskega Sokola velike kasaške in galopne dirke na dirkališču na Fužinah, ki bi bile morale biti že zadnje nedelje, pa jih je nedavno slabo vreme preprečilo. To pot je bilo vreme naravnost idealno in to je tudi vplivalo na nenavadno dobre rezultate.

Dirke so se začele točno ob napovedani uri in se jih je udeležilo nad 3000 gledalcev. Zastopnikov oblastev ni bilo, čeprav je Kolo poslalo vabila vsem. Pri lanskih dirkah smo jih videli. Ali je morda temu vzrok oficialna udeležba Sokola? Udeležil pa se je dirk častni predsednik Kola g. general Milivoj Popadič.

Organizacija dirk je bila letos tako popolna kakor še nikoli. Za red je skrbelo vojaštvo.

Rezultati dirk so bili naslednji: Za veliko dirko mesta Ljubljane na 1600 metrov, ki so se je lahko udeležili 4—12 letni konji, je zmagala v prvem in drugem heatu »Dizma« Franca Kodele iz Ljubljane in si s tem priborila nagrado 1000 dinarjev. Ker je padla odločitev že v prvih dveh heatih, je tretji heat odpadel.

Pri dirki preko zaprek na 1800 metrov jezdnega odseka Ljubljanskega Sokola je zmagal g. Cvetrežnik in si s tem priboril prvo častno nagrado.

Morda najlepša točka dirk je bila jahalna galopna dirka jezdnega odseka Ljubljanskega Sokola na 1600 metrov za članice. Udeležilo se je 5 tekmovalk, ki so se vse izkazale z izredno smelostjo in znanjem. Odločitev je padla šele v poslednjih trenutkih in je zasedla prvo mesto Anica Tičarjeva na konju Rudiju. Druga je bila Ruži Orešičeva na Zorki, kot tretja je prišla na cilj Elfi Willmannova, pa je bila diskvalificirana, tako da je potem dosegla tretje mesto Fanci Ponikvarjeva. Prve tri so dobile častne nagrade Jezdnega odseka Sokola. Kakor kaže, ima Sokol med svojimi članicami res izborne moči in bi bilo prav priporočljivo, da bi se začela ta panoja med Sokolci in še bolj intenzivno gojiti.

Pri jahalni galopni dirki Kola vozačev in jahačev z nagradami 700, 400, 300, m 100 dinarjev si je osvojil prvo mesto art. poročnik Radomir Medenica na Divni, drugi pa je bil Franc Kodela na Bistrici. Tudi ta dirka je bila prav lepa.

Pri vozaški dirki Dravske banovine na 2100 metrov, ki so se je lahko udeležili 3—12 letni jugoslovanski konji, je zmagal Jože Petan iz Sromelj na Danici, in si priboril nagrado 1000 dinarjev. Drugi je bil Franc Kodela z Dizmo, ki je dobil nagrado 500 dinarjev.

Pri nagradnem skakanju, kjer je bilo sedem trdih zaprek z maksimalno višino enega metra in ki ga je priredil Sokol za svoje članice in članice, je zmagala Anica Tičarjeva na Rudiju, drugi pa je bil Anton Čiril na Sokolu. Oba sta si pridobila častni nagradi.

Tudi pri dvoprežni dirki Rudolfa War-

Naše gledališče

DRAMA

Ponedeljek, 19. Tudi Lela bo nosila klobuk... Red B

Langerjevo vojno dramo »Konjeniško patrole« bodo igrali v drami v sredo 21. t. m. kot predstavo izven abonmana. Dejanje drame je izredno napeto, ter slika psihozo šestih vojakov, ki so zaostali v sibirski koč, obkroženi od sovražnika. — Izvrstne kreacije vseh sodelujočih so prinesle delu do popolnega umetniškega uspeha. Režiser: Bratko Kreft.

OPERA

Ponedeljek 19. Zaprlo

Za red B bodo peli v torek 20. t. m. Rista Savina opero »Matija Gubec«. Kritike so soglasne v sodbi, da je ta opera najmočnejše Savinovo delo. Zgodovinsko dejanje o uporu kmetov, pod vodstvom Matije Gubca in Pasanca, je prepleteno z lirskim motivom nesrečne ljubavi med Jano Jurkovičevno in Gurom Mogajcem. Zasedba opere je premierska. Dirigent: dr. Švara. Režiser: prof. Šest.

tukajšnjega koroskega kolodvora in železnih delavnic, na katere je po domnevi predpostavki padlo več sovražnih bomb, ki naj bi užgale navedene objekte. Gasilci so sodelovali pri gašenju s 12 turbinkami pod vodstvom podčastne mariborske župe g. Keslerja. Pri gasilskih vajah kot obrambnem sredstvu proti napadu iz zraka z vžigalnimi bombami je prisostvoval tudi mestni poveljnik mariborski M. Milenković. Po 40 minutnem gašenju so bile današnje velike vaje zaključene s ponovnim potrdilom strunne izvežbanosti in gasilske akcijske udornosti mariborskega in okoliškega gasilstva.

Prostovoljna smrt v pokojenca

V Framu pri Mariboru so našli danes jutraj v sadonosniku obešenega na tabli ni 62-letnega železniškega upokojenca Ivana Kobaletja, ki si je prostovoljno končal svoje življenje. Kobale je bil v zadnjem času silno potrten ter je kazal znake zmedenosti. Maja mu je umrla žena in od takrat se mu je pričel mračiti um ter je že večkrat izrazil da poide prostovoljno v smrt. Ko so ga danes jutraj našli, je bil že mrtev. Truplo so prenesli v mrtvašnico na framskem pokopališču.

Rdeči petelin na deželi

Pri Sv. Martinu na Pohorju je v vrtičariji davčnega upravitelja Draga Čepčaka iz Slovenske Bistrice nastal požar, ki je v kratkem času upenil vse poslonje do tal. Skoda znaša okoli 10.000 Din. Sumijo, da je bil ogenj podtaknjen.

Vlom v trafiko

Prodajalka trafike na Frankopanski ulici 31, Štefka Regorska je prijavila policiji, da ji je zgnilo iz prodajalne za 3500 Din kolekov in znak. Najbrže je zlikovec ponoči odprl prodajalno s ponarejenim ključem ter odnesel kolke in znakce, nato pa je trafiko spet skrbno zaprl. Policija je uvedla preiskavo.

Ljubljanska nedelja

Ljubljana, 18. oktobra

Razen potresa in velike nogometne borbe, lahko rečemo, ni doživela Ljubljana današnje nedelje nič posebnega. Ozračje je sicer bilo vetrovno, toda sinje nebo, sonce in gozdovje v čudovitih barvah — je vabilo Ljubljance na izlete, da je bilo živo povsod v okolici. Tudi na pokopališču so se zgrinjali ljudje, že zdaj rahlijačo zemljo za okrasje na praznik vseh mrtvih! — Policija kakor reševalna postaja sta imeli najlepši mir.

Učiteljsko tovarištvo

Poslovni večer predsednika JUU Ivanu Dimniku je bil manifestacija solidarnosti našega učitelstva in je prav tako veljal vsem, ki se morajo seliti iz dosedanjih službenih mest. V Slamičevi restavraciji se je zbralo nad 150 učiteljev iz Ljubljane in okolice, pa tudi številni zastopniki raznih nacionalnih in kulturnih organizacij. Večer je potekel v najboljšem razpoloženju in najlepši harmoniji. V znamenju borbe za stanovske pravice so se vrstili poslovljni govori.

Večer je otvorila podpredsednica banovinske sekcije tovarišja gđc. Završanova s pozdravom in zahvalo navzočim, da so se zbrali v tako lepem številu, kar je dokaz našega zavrednega učiteljskva, da ima prej ko slej popolno zaupanje v organizacijo. Na predsednika je naslovila govornica nekaj bodrilnih besed. Dalje so govorili učitelji: R. Bičič, Plavšak iz Trbovlj, urednik »Učiteljskega tovariša« Mlekuž, predsednik »Učiteljske samopomoči« Kocjančič, Joza Zupančič iz Litije, Doljak iz Logatca, ravnatelj gluhoheleznice Grad, tajnik banovinske sekcije JUU Kumelj, za brezposelne učiteljske abituriente Majda Steblajeva in upokojeni šolski upravitelj Perko. Odhajajoči, ki bo že v torek odpotoval v Beograd, se je iskreno zahvalil za prisrčne besede in je v nadaljnjem govoru, prepletenim z žgočim sarkazmom, razložil svoj program nadaljnjega dela kot predsednik tako močne stanovske organizacije, s kakršno se skoraj nobeden član ne more ponasati v državi in v kateri obstaja vsa učiteljska moč. Gđc. Vera Divjakova je predsedniku izročila lep šopek dišečih nageljnov. Med lepim prepevanjem in živahnimi razgovori je ostala številna družba še dolgo skupaj. Ob slovesu so si tovariši krepko stisnili desnice.

Zbor slovenskih skavtov

Dopoldne so se sestali v dvorani OUZD delegati 18 slovenskih edinic, da sprejmejo obračun, ki ga je polagala stara župna uprava, in da si izvolijo novo vodstvo.

S kratkim nagovorom je ing. Pengov pozdravil zbrane delegate, jih opozoril na važnost te kupščine ter po nekaterih uvodnih formalnostih predlagal nedolžno brzojavko Nj. Vel. kralju Petru II. kot vrhovnemu pokrovitelju jugoslovenske skavtske zveze, pozdravno pa g. Ir. Rogiču kot ministru za telesno vzgojo. Iz poročil, ki so jih podali posamezni funkcionarji, je bilo razvideti velike težkoče, s katerimi se ima boriti ta važna mladinska organizacija. Ne mladostna neizkušnost, ne mladostni odorniki, niti nekatere osebne ambicije, ki so — hvala Bogu le kratek čas — zastirpale ozračje v župi, ampak predvsem pomanjkanje zadostnih finančnih sredstev za inspekcije, inštruktorje, tečaje, propagandne tabore, literaturo in obiskovanje inozemskih ter naših vzornih skavtskih prireditev so bile stalna ovira, da skavtizem v Sloveniji letos ni tako napredoval, kakor bi bilo želeli. Precej je olaj-

šalo poslovanje dejstvo, da je skavtom v njihovem »Skavtskem domu« ob vselejsem skromnem prostoru zajamčena stalna streha. Ni sicer še popolnoma skavtski ta »Skavtski dom«, toda z vestnim in vztrajnim delom se bo novi upravi, če bo hodila po smereh, začrtanih preteklo poslovno dobo, gotovo posrežila, da bo ne samo res skavtski, ampak, da bodo tudi člani kmalu spet na isti višini kakor pred nekaj leti.

Uprava, ki je vložila v svoje veliko delo res mnogo ljubezni do stvari in truda, je zaslužila in tudi dobila vse priznanje zborovalcev. Zlasti gre velika hvala starejšim ing. Pengovu in tajniku Manotu Seifertu, ki sta vse leto nesebično v popolnem redu izvrševala svoji funkciji. Skupščina, na kateri je preko petdeset delegatov zastopalo blizu 600 skavtov in 300 planink, je soglasno dala razrešnico stari upravi in v novi odbor izvolila kot starejšino ing. Ivana Pengova, dolgoletnega in znanega skavtskega delavca; načelstvo sta prevzela: za skavte Mano Seifert in za planinke Stana Brezarjeva, tajništvo posle pa bosta upravljal Peter Peterlin in Mara Kosmina; blagajno bo vodil tudi loža se Franci Erjavce, gospodarica pa je Boža Lampretova. Med slučajnostmi so se oglasili k besedi razni starejši in izkušeni skavtski delavci; slovenski chief scout g. ravnatelj Pavel Kunaver je razvil obsežen program in podal mnoge nasvete in ideje za delo v tekočem letu, o katerih je sklepala za popoldne sklicana konferenca vodij. Z željo, da bo letošnja poslovna doba plodnejša in da bo dovedla do lepših rezultatov, kar pa je mogoče seveda samo s tem, da vse članstvo vneto služi skavtski ideji in pozabi pri skavtskem delu popolnoma na svojo osebo, je starešina ob 14. zaključil lepo uspešno skupščino.

Preporodovci na pokopališču v Notranjih gorah

Notranje gorice, tihva vas ob robu barjanske doline in skalovitega Krasa, so danes doživlele prisrčen praznik. Preporodovci — klavirarji in organizatorji kmečke mladine dr. Janžetu Novaku je bila namenjena skromna svečanost, ki je zapustila močan vtis pri vseh udeležencih te slovesnosti. Dopoldne je bil na njegovem grobu odkrit nagrobnik, postavljen po skupnem prizadevanju Preporodovcev, kmet ske mladine in svojcev.

Dr. Kovič je v imenu »Preporoda« naslovil Janžetu prisrčne besede in mu poklonil lep venec s trobojko. Rajko Pavlica pa je pokojnega in tovarišev orisal tako toplo, da so njegove besede tudi starejšim Preporodovcem izvabile solze ob spominu na prestan križev pot, ki so ga prehodili za svojo idejo, preganjanji in osvojitvi mladi idealisti, ki so Jugoslavijo soustvarjali z žrtvami in neomajno vero, da ne bodo njihove žrtve zaman. S Preporodovci so prišli v Notranje gorice tudi nekateri odlični predstavniki naše nacionalne javnosti, tako gg. dr. Zalokar in dr. Bajič za šlaesinstvo Jadrana, deputacija Sokola III iz Ljubljane, kmetilska omladina s praporci in množica domačinov. Na rojstni hiši je bila Janžetu odkrita spominska plošča z enako prisrčno počastitvijo.

Pogreb prof. Arnejca

Izpred hiše žalosti na Rimski cesti 20, je danes ob 15. velika množica občinstva, zlasti še učence se mladine spremlja na njegovi poslednji poti profesorja klasične gimnazije g. dr. Ivana Arnejca. V imenu tovarišev je pred njegovim domom sprego-

Sportna nedelja

SERIJA USPEHOV PREKINJENA

Prvi poraz Ljubljane — BSK je bil boljši — Hajduk se dviga — Edino sarajevska Slavija še neporažena

V. kolo v ligi je prineslo ljubljanskim barvam prvi poraz. BSK je po močnejši in boljši igri zaslužen odnesel obe točki v Beograd. S V. mesta se je povzpela na III. in je svoj dosedanj položaj prepustila Ljubljani. Situacija Ljubljane po sedanjih tablicah še ni prav čista, ker je za eno tekmo v zaostanku. Prihodnje nedelje je na vrsti ta zaostanek in potem bomo na tekočem in jasnem. Še eno moštvo je doživelo poraz v tem kolu na lastnem igrišču. Jugoslavija je morala občutiti renesanso Hajduka. Hajduk je z VIII. mesta zlezel na VII. dočim je Jugoslavija za eno mesto napredovala. V Osijeku je domači klub po sporedu odnesel obe piki Concordiji. Ta se kar ne more premakniti z zadnjega mesta, na katerem se nahaja še brez točke. Osiješka Slavija si je s tesno zmago pomagala z IX. na VIII. mesto. Zagrebški pugišči so prekrizali Rasku drugo ničlo s tem, da so njim raztrgali nepremagljivost. Tako so avanzirali s IV. na II. mesto. Bask pa je z II. padel na IV. Edini še neporaženi klub je sarajevska Slavija, ki je gladko odpravila Haška. Ostane še nadalje krepko v vod-

stvu. Hašk pa se je priključil na predzadnjem mestu Concordiji.

Tablica je po V. kolu taka:

Slavija (S)	5	4	1	0	14:5	9
Gradjanski	5	3	1	1	13:4	7
BSK	5	3	0	2	11:4	6
Bask	5	2	2	1	9:9	6
Ljubljana	4	2	1	1	5:4	5
Hajduk	5	2	0	3	7:6	4
Jugoslavija	5	2	0	3	9:8	4
Slavija (C)	5	2	0	3	6:12	4
Hašk	4	1	1	2	5:11	3
Concordia	5	0	0	5	1:17	0

Razbitina se je velika iluzija. Vse je pričakovalo uspeh, ves svet je bil usmerjen na zmago. In sveta je bilo nič koliko, 3500 do 4000, za zadnja leta pač rekordnih obisk. Pričakovanja so bila upravičena. Moštvo je zmagovalo enkrat doma, enkrat zunaj, proti Gradjanskemu pa igralo neodločeno. To je dalo skupaj pet pik in zelo dober placement v tablici. In sedaj naj bi bilo neslo še državnega prvaka.

Bitka je z občutno razliko izgubljena.

Rezultat je odjeknil bolešno. Prvo vprašanje: kdo je zakrivil poraz? In takoj odgovor: deloma moštvo samo, kajti razlika v tehničnem znanju in v taktični igri je bila med obema moštvi res za tako razliko, deloma pa tudi občinstvo. To je spravilo moštvo v prvem delu igre iz koncepta, zahtevajoč odprto in napadalno igro proti rutiniranemu nasprotniku, ki je imel še veter in sonce zase. Pravilna taktika bi bila zahtevala dosledno defenzivno igro s strnjanimi vrstami, kakor so fantje začeli. Po odmoru pa naj bi bila sledila ofenziva z vetrom in soncem v hrbtu. S pravo taktiko je moštvo prineslo domov točke iz Osijeka in iz Zagreba vse prej kot z boljšim znanjem. In skoro bi se dalo preokrovati, da bo tudi v bodoče tako: fantje bodo nemoteni na tujem igrišču, zbrano in dosledno in težje jih bo premagati kot na njihovem igrišču. So seveda tudi pomanjkljivosti v moštvi, toda o teh pozneje.

vrže pod noge in reši, obenem Jež obleži. V 36. minuti oster incident med Tirmanič in Pupo, za kar sodnik Tirmanič izključi. Potem mu zopet dovoli igrati, ali kapetan Ljubljane se upre in noče nadaljevati igre. Preteče več minut, dokler končno ne posreduje Bošćo Simonović, ki pozove igralce, da se odstrani z igrišča. Po ponovnem nadaljevanju zagrši Jug fcul na Moši, ta strelja s 16 metrov skozi zid v sam levi kot in postavi končni rezultat 3 : 0 za BSK

Do konca napada Ljubljana, mnogokrat brez glave. Sodni kpodaljša igro. V 51. in 52. minuti imata Janežič in Zavri dve izredno lepi priložnosti — toda kakor bi bilo zakleto: žoga ne najde cilja.

Sodil je g. Kalman iz Sarajeva razmerno dobro in objektivno. Dve njegovi napaki sta omenjeni, proti Tirmaniču je bil prizanesejiv in po pravilih ne gre, da bi izključitev preklinal.

Hajduk : Jugoslavija 1 : 0 (0 : 0)

Beograd, 18. oktobra. Današnja prvenstvena tekma je bila pravo mesarsko klanje. Enaj in drugi igralci so igrali zelo surovo. Na tekmi je bilo nešteto težkih incidentov, in to po krivici enih in drugih. Najbolj surov je bil vratar Jugoslavije Spasić, ki je z nogo sunil vodjo Hajdukovega napada Blaževića. Diktirano enajstmetrovko je Hajduk v 32. min. drugega polčasa pretvoril v edini gol. Blažević so morali odnesti z igrišča. Občinstvo je ostro protestiralo proti surovi igri ter na koncu tudi napadlo igralce in sodnika Višnjica iz Zagreba.

Slavija 0 : Concordia 1 : 0 (1 : 0)

Slavija S : Hašk 4 : 1 (2 : 0)

Gradjanski : Bask 3 : 0 (0 : 0)

IV. kolo podsavezne prvenstva

V Ljubljani sta zgubila favorita Reka in Korotan — Točke so dobili Maribor, Celje in ČSK po dve, Amater in Olimp po eno

V ljubljanski skupini podsavezne prvenstva smo imeli včeraj še dopolne dve tekmi, ki sta prinesli nekoliko nepričakovane rezultate. Oba favorita Reka in Kranjski Korotan sta morala prepustiti svojima nasprotnikoma obe piki. Korotan je s tem doživel tudi svoj prvi neuspeh. V naslednjem poročili:

Slovan : Reka 1 : 0 (1 : 0)

V tipični borbi za točke je Slovan na posled odnesel svojo prvo zmago; in to zaslužen. Igra je bila ves čas zelo živahna, mestoma tudi ostra vendar v dovoljenih mejah, za kar gre velika zasluga sodniku. Slovan je bil večji del igre v premoči, proti koncu pa, kakih 20 minut, je moral prepustiti prvo violino nasprotniku, ki se je trudil, da bi iz zadeve še nekaj rešil.

Slovan je sicer odnesel obe piki, vendar ni njegov napad znal zabiti zgoditka; rezultat je nastal po avtogolu. Belorodci so se napram svojim zadnjim nastopom razveseljevo popravili, zlasti je dobro igral napad, predvsem seveda v polju, šans pred golom pa ni izkoristil deloma zaradi svoje jalojosti, deloma zaradi pretiranega egoizma, v katerem se je odlikoval posebno Doberlet. V halfin je bil do srede drugega polčasa zelo dober Uhan, dočim sta stranska krila bila predvsem postrtovalna. Proti koncu igre so se krčili morali vdati težjemu pritisku nasprotnikovega napada. Nekoliko nekompletna obramba je bila ves čas popolnoma na mestu, v tem triu je zlasti ugajal vratar, ki je imel v drugem polčasu par prilik, da se je pokazal z najboljšimi strani.

Vičani so šli prodat kožo za Kolinsko tovarno. Cena ji ni bila visoka. Prišli so na teren z močno samozvestjo, menda jim je šla zmaga nad Hermesom zelo v glavo. Tako se je zgodilo, da se dolgo niso mogli urediti, pa so skoro ves prvi polčas igrali

preveč podrejeno vlogo na igrišču. Bitko je predvsem zgubil napad, v katerem je bil eden slabši od drugega s popularnim Dolfetom na čelu; ta je silil nekam nevarno visoko igro, s katero ni utegnil povezati napadalne petorice v običajno celoto. Morala mu ni prijala precej ostra igra nasprotnikove obrambe. Skoro neverjetno je bilo, da ni napad utegnil izkoristiti niti odvisne nasprotnikove slabosti proti koncu igre. V srednji vrsti niso imeli Rečani tokrat nobenega omembe vrednega moža. Tudi obramba je bila izredno šibka, močno je »plavalala«, branilca sploh nista premogla odbojnega udarca. Vratar je bil sicer dober, ob malo večji pozornosti pa ne bi bil prejel edinega zgoditka.

Ves prvi polčas je potokeel v znamenju Slovanove premoči. Lepo je gradil napadalne akcije in prihajal do gola, vendar vedno brez uspeha. Rečani so le sporadično v napadu. V 20. min. pošlje Plovar dolg center pred gol, Repovž poda premočno vratarju ter ga preseneti: žoga najde pot v mrežo. Tekma je odločena.

V drugem polčasu je še četrte ure Slovan v premoči, ostali del pripada Reki, ki pa brez uspeha pritiska na zenačenje.

Tekmo je mojstrsko sodil g. Mrdjen.

Hermes : Korotan 2 : 1 (0 : 0)

Po rezultatu sodeči je Hermes opomogel od dosedanj letargije, toda kdor je videl potek igre, se ne bo dal zavesti v tako optimistično sodbo. Nogomet, ki sta ga predvajali gornji moštvi na šišenskem igrišču, še dolgo ni bil prvorazreden. Rezultat bi bil lahko tudi obraten in ne bi bil prav nič krivičen poteku igre. Niti Hermežani niti Korotanci niso imeli nobenega predledka igre toliko v rokah, da bi bili prepričevalno vtisnili poteku premočni pečat. Uspeh enega ali neuspeh drugega je bil

mного bolj odvisen od naključja; in to je tokrat odločilo v korist šiškarjev.

Korotanci morajo v četrtem kolu beležiti svoj prvi neuspeh. Tega so sami krivi. Če bi bili predvedli vsaj približno igro, ki so jo dali nedavno s tolikim uspehom proti Reki, bi bili gotovo odnesli nadaljnje dve piki v Kranj. Tokrat ni bilo v moštvi nič na mestu, v vsej igri se moštvo ni posredovalo nobena prava poteza. Nekoliko je držal situacijo Unterreiter v obrambi, pa tudi on ni bil niti približno oni branilec kot proti Reki. Vse drugo je bilo nemalo zle sreče. Naj je bila žoga v obrambi, na sredni ali spredaj, vselej so jo odpravili nekam sunjavito, brez premisleka, na slepo, in če se je že videlo v potezi pravo hotenje, se je pa akcija ponesrečila. Edini gol je zabil Baumkircher iz edine res odločne poteze v napadu.

šiškarji se nahajajo še vedno v globoki krizi. Nič ne da, če so tokrat rešili dve točki. Padli sta jim v naročje iz dveh nasprotnikovih začetniških napak, sami so si pa bore malo prilik priredili, iz katerih bi bili utegnili nekaj doseči. Nekoliko se je držala srednja vrsta, obramba je bila ves igro zelo nesigurna, napad je izvedel dve tri poteze, ki so dale naslutiti, da bi morda le utegnili resneje zaigrati. Ves vtis pa je bil zelo mizeren. Nekoliko povezanosti so pokazali, ki je nasprotnik ni imel, par ocvirkov iz zastarelega tehničnega repertoarja; to je bilo v glavnem vse.

Prvi polčas je potokeel brez pribitka. Korotanci so bili nekoliko več v nasprotnikovi polovici kot ta v njihovi, imeli so par zrelih prilik, Hermežani so parkirali prišli lepo pred kranjski gol, pa so tudi ostali praznih rok. V precej zenačeni igri je potokeel čas do odmora. Po tem je v 15. min. dosegel Baumkircher v lepi solo-akciji vodstvo za svoje barve. Vse je kazalo, da bo pri tem ostalo, tembolj, ker je poslej Korotan močno prevladoval na terenu. Pa se zgodi, da bijejo Hermežani v 26. min. s kota, Starec odbije povsem nenevarno žogo, jo zopet in zopet odbije, prav na rahlo, dokler ni naposled Mokorel pri pravem strelu in potisne iz neposredne bližine v mrežo. Ta gol je Starecva zadeva: žogo je treba ali krepko odbiti ali pa jo držati; s samim božanjem se nič ne doseže. Korotance je stvar nemalo zmedla, že po dveh minutah lepo centrira levi krilec pred lastni gol, tam je Mokorel in že je druga točka pod varno šišensko streho. Vse naprezanje Korotancev do konca igre je zaman. Točki sta ostali v šiški.

Občinstva ni bilo mnogo. Sodil g. Marcoratti.

Amater : Olimp 0 : 0

Trbovlje, 18. oktobra. Amater je na svojem igrišču mogel odščitni Olimpi v sicer stlačeno premočni igri samo eno točko. Bil je v polju močnejši v obeh delih igre, toda njegov napad je zastreljal vse mogoče in nemogoče prilike. Dasi je bil pritisk domačega moštva v prvem polčasu nekoliko močnejši kot v drugem, si je Amater izdelal šele v drugem delu toliko šans, da bi s kolikaj energičnejšim napadom moral zmagati s pol tucata golov razlike. V drugem polčasu je bila igra manj živahna kot v prvem, Olimp je iz skrajne defenzive prešel parkrat tudi v napad, toda proti enajstmetrovski Amaterji, v kateri je bila ožja obramba izvrstna, ni mogel doseči uspeha. Občinstva je bilo na tekmi razmeroma mnogo. Sodil je objektivno in dobro g. Ehrlich iz Ljubljane. Moral je izključiti enega Olimpovega igralca, povsem upravičeno.

Celje : Rapid 3 : 2 (0 : 1)

Celje, 18. oktobra. Na domačih tleh si je danes SK Celje zopet priborilo dve točki. Na igrišču je bilo okoli 400 gledalcev. Domačini so predvedli lepo kombinacijsko igro ter igrali postrtovalno in z elanom. Njihov napad pa je bil vse premočno odločen. Gostje so nudili učinkovito tehnično igro, napad pa ni bil dovolj povezan. Tekma je bila živahna in napeta, obenem pa tipična borba za točke. Že takoj začetka sta obe moštvi krepko napadali, toda tudi obe obrambi sta točno čistili. Celje si ustvarja tri zrela pozicije, toda Rapidova obramba je v zadnjem trenutku preprečila nesrečo. Igra valovi ves čas s polja v polje. V 42. min. strelja Heller iz kota in Vidović doseže vodilni gol. Vratar sicer ujama, pa se obrne z žogo v gol. Po odmoru se Celje znajde. V 7. minuti izenači Dobrže s leptom strelom v kot. V 9. minuti povisa na 2 : 1. Celje krepko napada. V 17. minuti Presinger i postavi po

hitrem prodoru volley na 3 : 1. Rapid ne klone in se slednjič odrese celjske premoči. V 24. minuti prodre Rapid do celjskega gola. Vratar skoči po nepotrebnem iz gola in Maric potisne v mrežo. Rapid napne vse sile, da bi izenačil ter zadnjih 15 minut stalno napada. Celje je prešlo v defenzivo in drži rezultat.

Ljubljanski sodnik g. Deržaj je bil sicer objektivno, toda precej površen in je spregledal mnogo napak.

V predtekmi je rezerva Celja premagala rezervo Jugoslavije 3 : 1 (2 : 1).

Na dopoldanski drugorazredni prvenstveni tekmi je Laško porazilo Hrastnik 4 : 2 (1 : 2).

K prvenstveni tekmi Zalec : Jugoslavija Zalec ni nastopil in je torej Jugoslavija zmagala par forfait 3 : 0.

Maribor : Železničar 2 : 1 (1 : 0)

Maribor, 18. oktobra. Ta igra je sprito uspešnih nastopov obeh moštev v poslednjem času zbudila precej zanimanja. Bilo je okoli 500 gledalcev. Tekma je bila od začetka do poslednjega piska zanimiva in napeta, mestoma tudi lepa. Maribor je imel v obrambi najboljši del moštva. Koren je bil v голу odločen. Branilca sta bila sigurna, zlasti Kramberger. Srednja vrsta je opravila zlasti mnogo defenzivnega dela, pa tudi v podpiranju napada je bila dobra. V napadu sta bila samo dva polnovredna igralca. Miloš na desnem krilu in Starec kot vodja napada. Vseh 11 igralcev se je od začetka do konca borilo z brezprimerno živilnostjo in vztrajnostjo. Moštvo je zmago zaslužilo.

V tehničnem pogledu sta bila nasprotnika v splošnem enaka. Majhen plus je imel Maribor v ožji obrambi, dočim je pokazalo v tem delu Železničarjevo moštvo od časa do časa neko nesigurnost. Maribor je bil tudi močnejši v srednji vrsti, kjer sta igrala Kirbiš in Gomol kakor v svojih najboljših časih. Vse pohvale vreden je bil tudi napadalec Kornfeld. Starec se je na mestu vodje napada dobro obnesel. Spiritus movens v napadu je bil Miloš, ki je z desnega krila dirgal napad.

Železničar je bolehal na dveh. Prvič ni moštvo razpolagalo s strelcem, razen tega pa mu je manjkalo elana in postrtovalnosti. Napadalna vrsta je v drugi polovici dobila igralca, prišla je tudi šesteto-krat v bližino nasprotnega gola, toda žoga ni hotela zaiti v mrežo. Strelji so bili netočno in nepremišljeno oddani. Krilska vrsta je bila edina, ki je opravila svoje delo, in sicer v podpiranju napada kakor tudi v obrambi. Le podajanje je bilo včasih preveč šablonsko. Obramba je že boljše igrala. V splošnem je bila igra ostra, pač tipično prvenstvena kljub temu pa ni nikdar prekoračila dovoljenih mej.

Sodil je g. Lichtenberg iz Čakovca objektivno.

ČSK : Atletiki 6 : 0 (2 : 0)

Čakovec, 18. oktobra. Celjski Atletiki so danes odigrali svojo prvenstveno tekmo na vročih tleh v Čakovcu ter po dokaj zanimivi igri pustili obe točki domačinom. Domače moštvo je danes zaigralo z velikim elanom in postrtovalnostjo ter tudi zaslužen, zmagalo. Goli so padli kot plod lepih kombinacijskih potez.

Sodil je g. Koplč iz Maribora dobro.

II. razred

je v Ljubljani imel kompletno zasedbo. Rezultati so bili: Jadran - Mladiča 2 : 2 (2:1), sodil g. Kušar; Grafika - Moste 2 : 0 (2:0), sodil g. Kos; Svoboda - Slavija 4 : 0 (2:0), sodil g. Martelanc; Mars - Korotan 2 : 1 (0:1), sodil g. Dolinar.

Ostale nogometne tekme

Čakovec: Drugorazredna prvenstvena Gradjanski : Lendava 6 : 1 (2:0).

Murska Sobota: Drugorazredna prvenstvena SK Mura : SK Drava 13 : 0.

Praga: Češkoslovaška : Madžarska 5 : 2 (2:2).

Budimpešta: Budimpešta : Praga 5 : 1 (1:0).

Dubila: Iraka : Nemčija 5 : 2 (2:2).

Dunaj: Prvenstvo. Austria : FAC 1 : 0 (1:0) Rapid : Vienna 2 : 2 (1:1), Hakoah : Favoritner AC 3 : 0 (1:0), Admira : FC Wien 1 : 1 (0:0), Libertas : Postsport 1 : 1 (1:1), Sportklub : Wacker 2 : 0 (1:0).

Rim: Prvenstvo. Roma : Lazio 3 : 1, Genova : Lugheze 1 : 1, Bologna : Sampierdarena 4 : 1, Juventus : Ambrosiana 1 : 1, Milano : Napoli 1 : 0, Novara : Bari 1 : 1, Triestina : Alessandria 3 : 0.

Juniorski miting Ilirije

Imamo dober lahkoatletski naraščaj — Slovo inž. Stepišnika, Svetka in Kovačiča

Včerajšnja revija lahkoatletskega naraščaja Ljubljane, ki jo je izvedla Ilirija in povabila še Primorje, Planino in Korotan, je uspešno nadse zadovoljivo. Mladi tekmovalci, ki imajo v svojih vrstah že vidne talente, so se zelo uspešno predstavili na tem, samo njim namenjenem nastopu. Mnogi doseženi uspehi se že močno približujejo onim — starejšim, že preizkušenim tekmovalcem in prvakov. Mladi talenti Ilirije, tako Bratovž v skoku v višino (165), kar je za 5 cm višje od njegove lastne višine, in v troskoku (12.04), dalje Kotnik Jože v teku na 1000 m z uspehom, ki je za dobre tri sekunde boljši od juniorskega državne rekorda, Vuk Drago z odličnimi uspehi v metu kopja in diska ter Skaza (Prim) in nekateri drugi že sedaj obetajo, da utegnemo dobiti s pravilno vzgojo v nekaj letih prav dober, enakovreden material za vrzeli, ki že nastajajo v našem lahkoatletskem sportu. Prireditelj Ilirije je včerajšnji skupni miting vedno lahkoatletskega naraščaja Ljubljane izvedla zelo zadovoljivo, le škoda, da je bil obisk bolj pihel. Tu di hladno vreme ni več primerno za taka tekmovalnja, posebno ne za majše tekmovalce. Sodniki so bili, kakor po navadi, vedno isti, kar opazoma že vsa zadnja leta. V tej organizaciji bo pač treba bolj temeljite remedeure, kar se bo dalo morda urediti sedaj preko zime.

Tek 100 m: 1. Vahtar (P.), 2. Bollavzer (P.), 3. Bajda (I.) vsi po 12.9.

Met krogla 4 kg: 1. Skaza (P.) 1452, 2. Gradjanski (P.) 1287, 3. Bajda (I.) 1232. Sledijo še Vider (PI) 1217, Dular (I) 1145 in Belak (PI) 1107.

Skok v višino: 1) Bratovž (I.) 165 cm! 2) Polak in 3) Bollavzer (oba (Pr.) oba 160 4) Tušek (I.) 150.

Skok v daljino: 1) Tušek (I.) 538, 2) Gaspari (PI.) 547, 3) Gaberšček (I.) 542.

Troskok: 1) Bratovž (I.) 1204 cm! 2) Vahar (P.) 1169, 3) Dušan (PI.) 1162.

Met diska: 1) Skaza (P.) 3658, 2) Marineček (P.) 3603, 3) Pregelj (PI.) 3196.

Tek 1000 m: 1) Kotnik (I.) 2:41.8! 2) Nabernik (P.) 2:54.5, 3) Gobjkovič (I.) 3:05.3, 4) Pavšič (PI.) 3:12.3, 5) Zebre (Koro.) 3:22, 6) Kadunc (Kor.) 3:36.8.

Met kopja: 1) Pregelj (PI.) 3895, 2) Kirik (PI.) 3704, 3) Dular (I.) 3684.

Strela 4x100 m: 1) Primorje 50.1, 2) Planina 51.4, 3) Ilirija 51.5.

Izven konkurence je nastopil v metu klavida tudi znani jugoslovenski rekorder inž. Milan Stepišnik, ki je poizkušal rušiti svoj lastni državni rekord (49.17 m), a mu tokrat ni uspelo, delno zaradi premajhne konkurence, pa tudi zaradi hladnega vremena. Vrgel je klavido »le« 48.89 m daleč, kar pa je vendarle najboljši rezultat, dosežen v letošnjem letu. Na zadnjih balkanskih igrah v Atenah je prekosil njegov dosedanj balkanski rekord Grk Dimitropoulos s 50.22. Inž. Stepišnik odhaja le dni skupno z nekaterimi znanimi sportniki iz naših klubov k vojakom in je bil tako današnji nastop nekako v slovo. Upamo, da bodo tudi potem še, ko se vrnejo (poleg njega še Svetek R. (Ilir.) in Kovačič A. (Prim.) ostali zvesti lahki atletiki in bodo prekinjeno delo še bolj uspešno nadaljevali.

je dala v splošnem dobro obrambno igro, nudila je nasprotniku velik odpor, imela pa je smolo, da je igrala v prvem polčasu proti soncu in vetru. Ugajenosti in zenačenosti pa v moštvi ni. Najboljše moči so v obrambi. Stanko je sicer v začetku malo »poplaval«, pa se je kmalu zvil. Jug je sicer neposredno zakrivil drugi in tretji zgoditek, bil pa je v borbi ves čas zanesljiv. V krilski vrsti, ki je igrala vsaj v prvem polčasu pretežno defenzivno, je popolnoma zadovoljil samo Pupo. Kukanja je bil v prvem polčasu šibkejši, za Bonelja je bil Tirmanič predr oreh. Napadalna vrsta je pretežen del tekme igrala V-sistem in je bila tako že od vsega začetka precej raztrgana. Jež proti Stevoviču ni uspeval, enako sta bili krili dobro čuvani in obenem zanemarjeni. V drugem polčasu je šlo precej akcij i po Zemljiču i po Janežiču, ustvarili so tudi nekaj prav godnih situacij, zlasti tik pred koncem igre, vendar v tem napadu ni bilo dovolj energičnega strelca.

Vse v vsem: malo tesnejši rezultat bi bil bolj ustrezen poteku igre in obobjestranskim močem. Toda za sigurno zmago so bili Beograjčani nesporno boljši.

Nekaj poteka

Zreb je odločil za goste. Prve minute je BSK stalno v napadu. Že v naslednji akciji posreduje Logar uspešno, potem v 7. minuti prvi kot za BSK. Bije Tirmanič nepokritemu šurdonji, ki ima čas zgrešiti in ponovno streljati; žoga obsedi in

BSK vodi 1 : 0

Tudi Glaser pride mimogrede do dela, v splošnem pa napada BSK. Baskova srednja vrsta dela odlično in pošilja svoj napad neprestano naprej. Baskova ofenziva je trajna, toda vedno znova se razbija ob trdno obrambo Ljubljane. Stevovič ponovno ostro foula, a sodnik mu vedno piš'a. Pupo bje par ostrih prostih strelav, toda Glaser se ne da presenetiti in sigurno lovi tudi žoge, ki so usmerjene v aut. Sredi polčasa se igra odpre, toda nastajajo pred

Teden dni filma

Ne pozabite na moj film: »Zlati kodrički«

Marija Tasnady

Marija Tasnady je novo ime. Prikupna, lepa Madžarica je v letošnjem letu naglo zaslovela in sicer s pomočjo Ufe, ki jo je prevzela iz budimpeštanskega Narodnega gledališča. Izprva je Tasnadyjeva študirala filozofijo in se je zlasti posvetila filologiji in germanistiki. Ko ji je pošta stipendija na univerzi, je podjetno dekle sklenilo z lastnimi sposobnostmi služiti si kruha. Postala je novinarka in je po naročilu nekaterih glavnih madžarskih listov odpotovala v Berlin intervjuvat sloveče gledališke umetnike in pisatelje.

Tako je temeljito pogledala za kulise. In prišlo je do tega, da so pol za šalo, pol zares, poizkusili tudi z lepo novinarko pomesti nekaj prizorov pri Ufi. Poizkusi so sijajno uspeli. Takoj nato se je odločila

njena življenjska pot. Marija Tasnady je postala kmalu slavna v Budimpešti, zdaj pa film prinaša njen sloves daleč po svetu. Tudi v Ljubljani jo bomo spoznali v njenem glavnem filmu »Zlati kodrički«. V vlogi Hane Marschalove igra mlado mater, ki se krčevito bori z usodo in pretresljivo podaja materinski ljubezen.

„Garcia“

Med velikimi filmi ameriške produkcije smo pretekli teden kratko omenili novo delo slovečega ameriškega igralca Wallacea Beeryja. Spoznali smo ga v Ljubljani že v nekaterih lepih filmih. Kakor drugod, si je Wallace Beery tudi pri nas zagotovil ugled enega najkrepkejših in najoriginalnejših

V filmu po romanu: »Zima v gozdu«, ki se bo pri nas imenoval »Ivje«, je tudi mnogo lovske latinščine. Tu na sliki jo iztresa glavni igralec Viktor Staal (sedel) in Edward Winterstein v vlogi gozdarja.

Iz akvaristove torbe

Nenadno se je spremenilo lice Barja, ko so nadvodne rastline v mrzlem objemu meglenega, snežnega jutra povesele svoje glavice in si nadele v slovo rumenorjavo haljo. Trstje, rogoz, potonice, bradate streluše in druge lovarice, vse to prijetno rožlja in šumi, ko prihrume poznojesenski vetrovi z gora, da z robato silo ogolijo dreve in grmičevje. So pa rastline, plavajoče in podvodne, ki se prav v jeseni očevojo, tako: morava, jesenski žabji las z majmi, grebenika z velikimi zvezdami in v šopkih rastoči podvodni mah. Vse drugo rastlinje se pa počeže k dnu, kjer se razkrajajo, da utegne v prihodnji pomladi novi rod črpati iz trohnohe.

Tudi raznovrstne živalce, že na pol otrple, se zdaj poslavljajo. Črni potapnik se ozre meglenega jutra žalostno po soncu, splava obupan k dnu, se zarije v trohnohe in prespi zno. Po vrsti izginjajo tako vsi hrošči, hrbtovke, pupki, žabe in seve tudi manjše ribice, ki v mrzli vodi nič ne užijajo in ko bi tudi hotele, ne bi ničesar našle, kajti ves drobiž vodnih členonožcev, kakor so bolhe, samčki in drugi račiči, ličinke komarjev in mušice, miruje. Ribe dihaajo v mrzli vodi 2 do 3 krat v minuti in stoje mirno, potrošnja toplote je torej neznatna, zato je tudi izguba topline čez zimo zelo majhna, znaša namreč le par dek. Toplota ribje krvi je odvisna od toplote vode in je navadno le 2 do 3 stopinje višja. Organizmu nekaterih rib ne škoduje če zmrzne, začne pa delovati, čim se trup polagoma osvobodi ledenega objema.

Ribe so najlažje prenesle razne toplotne spremembe od pravega do današnjih dni, to pa zaradi tega, ker v vodah ni naglih sprememb. V akvarijih pa nastopajo nagle spremembe, ker je plast zemlje na dnu razmeroma tenka in ker stekla izenačenje vzdušne in vodne toplote pospešuje. Kdor hoče, da mu bodo ribe in rastline tudi po zimi žive in sveže, bo pazil, da se voda ne ohladi prenažlo in ne izpade 8 stopinj (pri toplovodnih ne izpade 15 stopinj). To dosežemo s premeščitvijo akvarija v stalno

ogrete prostore (kuhinja), z električnimi, petrolejskimi in parafinskimi ogrevalniki ali pa z ogrevanjem z vročo vodo, ki jo vlijemo v lončeno, glazirano, steklenico podobno posodo, zamašimo jo pa z navadnim, čepom.

V akvarijih, ki stoje v hladnih sobah, je treba skrbeti za totni prah in rahlo blato, kamor se zarijejo polži in hrošči, sicer poginejo.

V jamicah in lužah vlovimo kljub mrzlemu vremenu še dovolj vodnih bolh za naše

ljubljenke. Po zimi si moramo štak pomagati z nastrganim mesom. Pisčidin, wawil in ostala suha hrana ne more nikdar nadomestiti žive hrane in nastrganega mesa, pleg tega pa postane voda zlasti od wawila in pisčidina mlečna, motna.

Žena v sodobnem svetu

Vtisi s kongresa v Dubrovniku

Naše ženstvo, sodobni problemi in Mednarodna ženska zveza

O prireditvi tako obsežnega formata kakor je bil ženski kongres v Dubrovniku se lahko nepristransko sodi pač šele iz neke časovne razdalje, ko se poleže navdušenje — ali neprijetni občutki. Prav tako pa se more podati tudi pregled o delu in eventualnih uspehih šele potem, ko se zaostrjeni obrisi vtisov nekoliko izgladijo in obrusijo.

Vse dogajanje na kongresu bi lahko razdelili na tri dele, ki obsegajo seje in zborovanja delegatke, torej delo, ki predstavlja jedro kongresa, dalje javna zborovanja, na katera ima dostop vsakdo, in razstave, sprejeme in bankete.

Pred uradno odprtje kongresa so imele seje posamezne komisije, ki so presledale položaj glede posameznih vprašanj, tako na primer o ženski volilni pravici in obči državljanski enakopravnosti ženske in moškega, o prizadevanju ženskih organizacij za ohranitev svetovnega mira, o današnjem položaju žensk, zaposlenih pri raznih poklicih, o varstvu otrok in mladice v zvezi z dvigom higijene v posameznih državah, o enakosti morali itd. Sklepi, ki jih oblikovale članice komisij, so bili predloženi kongresu, ki jih je sprejel deloma v celoti, deloma z izpremembami.

Kakor vedno, se je tudi na letošnjem zasedanju kongres mnogo bavil z vprašanjem prostitucije ter naložil svojim včlanjenim ženskim zvezam, naj delujejo na to, da se omejuje prostitucija z vsemi sredstvi, ki so na razpolago, naj se odpravijo javne hiše, naj se vpliva na mladno v pogledu morale ter naj vobče nastopajo proti dvojni morali. Komisija za tisk je prevzela delovni program jugoslov. komisije za tisk, ki jo vodi Slovenka Pavla Hočvarjeva in ki si je med drugim nadel nalogo, da s stvarnimi in dostojnimi članki v časopisju ščiti interese in ugled žensk, da po možnosti preprečuje napade na ženske, da javnost informira o ženskem delu in naporih žensk na raznih delovnih področjih itd. Kot zelo važno vprašanje za ženske se je izkazalo tudi vprašanje državljanstva poročenih žensk: tudi v tem pogledu se zahtevajo iste pravice kakor za moža, ne glede na to, ali je žena poročena ali ne. Žene naj v svojih državah vplivajo na to, da se v tem pogledu doseže enotnost v vseh državah. Tudi na brezposelnost mladine misli Mednarodna ženska zveza: po možnosti naj se omogoča prelojanje za vse one, ki na podlagi svojega prvojnega študija ne morejo najti zaposlitve. Komisija za žensko delo in poklice želi vsestranskih podatkov o delovni ženi. V zvezi s komisijo za poklice so hotele nekatere delegatke spraviti tudi predlog Slovenk glede gospodinskih vprašanj v najširšem smislu: toda me smo zahtevale osnovevanje samostojne gospodinsko-gospodarske komisije. Predlog se bo do prihodnjega kongresa proučeval, naker se bo uvrstil v stalni delokrog Mednarodne in posameznih včlanjenih narodnih ženskih zvez. Umeten je tudi predlog švedske ženske zveze, naj se mladina vseh držav vzgaja k razumevanju in spoštovanju drugih narodov, kajti kljub nasprotnim tendencam od nekaterih strani je neizpodbitno dejstvo medsebojne zavisnosti in potrebe dostojnega sožitja posameznih narodov. Ta vzgoja naj se doseže z ustvarjanjem ustreznega razpoloženja v šoli, z reformiranjem starih knjig in zgodovinskega, zemljepisnega in državnoznanskega pouka. Tudi na film in radio naj vplivajo žene, zlasti na vse, kar se predvaja za mladino. Posebno pa naj se s pomočjo teh dveh tehničnih na prav propagira mirna misel. Po vsem svetu pa naj se prenovijo filmi, ki smešijo posamezne narode in njihove običaje. To je predlog indijske delegacije. Kjer imajo ženske volilno pravico, naj voditeljice ženstva delajo na to, da bo udeležba žensk na strani žensk večja, da pride čim več žensk v občinske svete in v parlament. Kjer pa volilne pravice še nimajo, naj skušajo ženske zainteresirati moške kandidate, da podprejo ženske zahteve. To komisijo vodi Plaminkova. Neverjetno je, kako je ta 60-letna žena mladostna in sveža, prožna in borbena. Kadar se ona oglasi k debati, vselej zavre veselo razpoloženje v čisto zelo modrem ozračju.

Adi so v vseh teh in še mnogih drugih vprašanjih, ki so prišla v poštev, žene enodušne, nad tem lahko upravičeno dvomimo, kajti med njimi so tudi delegatke iz držav, kjer je poim svobode, enakopravnosti in demokracije že davno zamrl. Prav tako lahko trdimo, da jih je še več med njimi, ki nimajo smisla, ne razumevanja niti za težnje malih zatiranih narodov, niti za trpljenje malega človeka. To so pokazala zlasti javna zborovanja, posebno očitno pa je vel ta duh iz privatnih razgovorov. Tako je zatrjevala na pr. italijanska delegatka, da je bila vojna proti Abesiniji upravičena sprito preobljudovali Italije, kajti italijanski narod potrebuje zemlje in zaslužka za svoj razmah. »Toda kako opravičujete lastni razmah na škodo drugega naroda?« jo vprašam, naker mi začudeno odgovori: »Naroda? Toda prosim vas, ali je to narod? Šele mi jkm bomo prinesli kulturo«. Zgrozila sem se ob ponovnem spoznanju, kako fašizem spači in posurovi človeško dušo, kljub temu, da priznavam kot pozitivno vrednoto krščanstvo, čegar temelj je zapoved ljubezni do bližnjega: pojditte po vsem svetu in učite vse narode... kljub temu, da sodeluje s cerkvijo, ki teoretično temelji na enakopravnosti vseh ljudi na zemlji. Umetno je, da te ženske tudi mirovne ideje ne pojmujejo pravilno in je niti ne priznavajo. To misel je izrazila tudi francoska delegatka, ga. Brunsvickova v zasebnem pogovoru: »Izgleda, da so žene imperialističnih narodov tudi same bojno razpoložene, dočim so v svobodnih, demokratičnih državah večinoma pacifisti tudi moški. In to pripadniki vseh smeri, vsak se s svojimi metodami bori za mir. Pri nas bi se smatralo kot največja absurdnost istovetiti mirovno propagando s komunistično«. Ga. Brunsvickova ni bila nikdar komunistinja, niti socialistinja, to se lahko spozna iz vsake njene besede!

Kljub vsemu pa leži težišče Mednarodne ženske zveze in tudi kongresa v Dubrovniku v poudarjeni manifestaciji mirne misli in vse besede ob otvoritvi so se izšle v himno miru, ki ni omenela v teku kongresa, temveč je vedno znova prinašala do izraza spoznanje, da to stremenje združuje morda največ žensk. Prepričevalen je bil pozdravni govor predsednice gospe Aberdeemove, ki je med drugim izrekla tudi lepo misel, kakor bi nam jo brala iz duše: »Svoboda je najbištvnejša potreba človeške narave, kajti brez svobode ni možno niti zadovoljstvo, niti sreča — niti mir. Periklej je rekel: sreča je v svobodi, a svoboda je v pogumu. Te besede vam polagam na srce, žene vsega sveta! Ne bojte se! Vam je izročena naloga, da čuvate človeštvo, da ga obvarujete zla, ki ga prinaša vojna! Tudi drugi govori ob otvoritvi so bili lepi; največje navdušenje je veljalo Čehinji in Francozinji — ne toliko njunim besedam, nego predstavnicama dežele, kjer vlada demokracija. Človeku je bilo toplo v duši: še živi težnja po svobodi!

Najmanj so zadovoljevala javna zborovanja, kajti pokazala so, da znajo biti žal tudi ženske demagoginje, da bi človek želel mnogo več iskrenosti pri obravnavanju tako resnih in perečih vprašanj, ki so bila na dnevnem redu. Na prvem javnem zborovanju so obravnavali stanovanjsko vprašanje. Glavna predavateljica so Angležinje, ki predstavljajo večino odbora, privedle s seboj iz Anglije, da nam je povedal, kako morajo biti stanovanja urejeni, denar za tako ureditev. Druge predavateljice so na vso moč hvalile rešitev stanovanjskega vprašanja v njihovih državah na. Glavno je pozabil povedati: kje dobi in tudi pri nas pred vojno ni bilo stanovanjskega problema, ker je imel vsak svojo hišo in vrt... Da, hišo in vrt — saj jo ima še danes, tudi v Sibiriji ob Malem grabnu, tudi tam, kjer bivajo ljudje skupno z živino na prstenih tleh — Glej Zvečevičevo knjigo! Večer, posvečen ženi v industriji, se je vršil v istem slogu: skoro ni bilo besede o brezposelnosti, o bed-

nih razmerah, v katerih žive danes delavke po vsem svetu. Vse so hvalile socialno-varstvene mere svoje države, a niso povedale, da se v polnem obsegu ne izvejo. Posebno se je odlikovala Italijanka, ki je zatrjevala, da je v Italiji delavka popolnoma izenačena z moškim tovarišem (menda v brezpravnosti!) da »se sme moštiti in tudi roditi otroke, (Res, neverjetne svoboščine!) Čehinje so prinesle celo filmano reklamo za Bat'ol! Nič pa niso govorile o tekočem traku. Itd. Kakšen namen je imel ta večer — na to vprašanje ne vem odgovora.

Prav tako so se odrezale »ruralne dame«, ki so priredile večer o kmečki ženi. Ko si jih poslušal, si imel vtisk, da se goji kmetici po vsem svetu tako dobro, da jo človek morda zavidiati. Povsod je vse lepo urejeno, tudi v higijenskem in kulturnem pogledu, da si kar ostrmel. Tu se spet v vsakem pogledu zelo odlikuje Italijanka. V Ljubli jedo dosti surovega mesa, pri nas imajo zelo razvit estetski čut. Posebno zadovoljne so pa v Peruju, kjer »sicer zelo trdo delajo, od sedega jutra v pozno noč, samo za hrano seveda in obleko, ker so še sužnje v pravem pomenu besede, toda so srečne in zadovoljne, ker nimajo nobenih skrbi za svojo lastnino. Lepo jih je tudi videti, ko so oblečene rdeče in bele...« Ker je vse tako dobro, bi človek skoraj mislil, da Ženska zveza izgublja svoj raison d'être...

O priliki kongresa so priredile ženske tudi dve razstavi, in sicer ženskih ročnih del ter ženskih knjižnih del. Prva je obsegala samo Jugoslavijo, druga pa je bila mednarodna. Obe sta bili v svojem smislu zanimivi in spričo težkoč, ki jih naklada takšna prireditve, dosti popolni. Jugoslovanska ženska zveza je izdala ob tej priliki tudi nekaj publikacij, ki zaslužijo, da se o njih posebej spregovori.

Poročilo sem napisala nekoliko kritično, ker se mi zdi ogabno tisto običajno paršalno hvalisanje in ker sem prepričana, da samo brezpozna resnica vodi k cilju.

A. V.

FILATELIJA

Vodni znaki

Proti ponarejanju uporabljajo pošne uprave največkrat vodni znak. Vsak zbiralec mora na te znake paziti, ker pomeni časih majhna razlika v njih veliko razliko v vrednosti posameznih znamk.

Vodni znak nastane tako, da privarjajo kovinsko matrico vodnega znaka na valj, skozi katerega teče v papirnici papir. Papirnata kaša se med valji stisne in enakovredno porazdeli. Tam, kjer je privarjena matrica, postane papir tanjši in tako vidimo potem vodni znak, če pogledamo papir proti svetlobi ali pa na črni podlagi. Nadomestilo za vodni znak je tako imenovani vtisnjen znak, kakršne opazimo pri starejših švicarskih znamkah (križ med dvema elipsama).

Pri navadnem papirju vidimo vodni znak na način, ki smo ga prej omenili. Drugače pa je pri papirjih z zelo gostimi vlakni in pri površni izdelavi vodnega znaka. Tu si moramo pomagati tako, da položimo znamko na črno ploščo in kanemo nanjo kapljico čistega vinskega cveta ali bencina. Na ta način bomo odkrili navadno tudi najbolj skrite vodne znake. Omenimo pa naj takoj, da se ne smemo posluževati bencina in vinskega cveta pri najmodernejših znamkah, tiskanih v mezzotintu ali svetlotisku, ki so zelo občutljive in se barve rade razkroje. Nekateri katalogi imajo pri vseh občutljivih znamkah to posebej omenjeno in je zato najbolje, da se v katalogu prepičamo o občutljivosti barve, preden uporabimo bencin ali pa vinski cvet.

Po vrstah ločimo vodne znake v navadne, večkratne, vrstne in tiste, ki zavzemajo vso ploščo.

Pri navadnih vodnih znakih bi morala dobiti vsaka znamka svoj znak (zvezdo, krono, številko, sonce itd.) in sicer na istem mestu. To se pa pri malomarnem vlaganju papirja v tiskarski stroj ne zgodi vselej. Vendar pa znamke, ki nimajo vodnega tiska na sred, zaradi tega navadno niso nič več vredne kakor navadne, ker jih je pač toliko, da jih lahko vsakdo dobi, če jih išče. Družje so na primer znamke, ki imajo po pomoti narobe vložene papir, da je vodni znak obrnjen v nasprotno smer. To se opazi seveda le pri tistih

znamkah, ki nimajo simetričnega vodnega tiska (n. pr. finske znamke, ki imajo poštni rog za vodni znak).

Večkratne vodne znamke so začeli uporabljati prav zaradi tega, ker je treba zaradi njih manj paziti pri vlaganju papirja v tiskarski stroj. Vidimo jih pri Angliji (GR in krona) pri Nemčiji (rombi, potem stari kvadrati in zlati kljukasti križi), pri Švic (križi), pri Sudanu (polmesec in zvezda) itd.

Vodni znak, ki teče čez cele vrste, opazimo samo pri Angliji in Queenslandu (izdaja 1868/75).

Čeprav grede večkratni vodni znaki navadno čez vso ploščo, smemo v to kategorijo šteti prav za prav samo tiste znamke, pri katerih se ena slika pojavi samo enkrat v polji (n. pr. pri belgijskih železnih znamkah) ali v posameznih delih polja (n. pr. pri starejših romunskih znamkah). Pri avstrijski izdaji znamk iz leta 1883. seže vodni tisk celo čez dve polji hkratu. Časih opazimo pri nekaterih znamkah vodni tisk, čeprav v katalogu ni omenjen. V takih primerih je to navadno tovarniški znak papirnice, ki se tu in tam pojavi. Take znamke imajo seveda večjo ceno kakor znamke brez vodnega znaka.

Pri določevanju vodnega znaka je treba upoštevati, da je prava smer vodnega znaka tista, ki jo vidimo s prave strani znamke, torej ne z belega hrbita. V tem se zbiraleci, tudi odrasli, dostikrat motijo in spravijo znamke s pravimi vodnimi znaki kot redkosti, znamke s obrnjenimi vodnimi znaki pa odvržejo. Dostikrat stoje vodni znaki tudi na glavi in so seveda te znamke več vredne kakor normalne.

Obstoje pa tudi znamke z nevidnimi vodnimi znaki (n. pr. Seebeckove izdaje znamk Srednje in Južne Amerike). Teh vodnih znakov s filatelističnimi pripomočki nikakor ne moremo odkriti. Odkrijejo se samo z raznimi kemikalijami, ki pa znamke hkratu uničijo.

Seveda dobimo pri vodnih znakih dosti različkov, kar ni nič čudnega, ker se privarjene matrice v papirniškem stroju počasaj zrahljajo in pokvarijo, saj so navadno iz tanke žice. To opazimo zlasti pri bavarskih znamkah iz leta 1870.

Globoko potrli javljamo žalostno vest, da nas je za vedno zapustil naš iskreno ljubljeni soprog, oče, stari oče itd. gospod

FRANC GARTNER

upokojeni pismonoša in dolgoletni raznašalec »Jutra«

danes 18. oktobra 1936 po dolgi mučni bolezni, previden s tolažili svete vere v 68. letu svoje dobe.

Pogreb dragega pokojnika se bo vršil v torek 20. t. m. ob pol štirih popoldne izpred hiše žalosti na mestno pokopališče.

NOVO MESTO, 18. oktobra 1936.

ZALUJOČI OSTALI.